

УДК [070:352.08(477.83)]"1918/1919"
DOI: 10.33402/ukr.2024-39-37-52

Микола ГАЛІВ

*доктор педагогічних наук, професор
професор кафедри історії України та правознавства
Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7068-3124>
ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/F-3855-2018>
Scopus ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212151942>
e-mail: halivm@yahoo.com*

Василь ІЛЬНИЦЬКИЙ

*доктор історичних наук, професор
завідувач кафедри історії України та правознавства
Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка
доцент кафедри мобілізаційної, організаційно-штатної та кадрової роботи
Національної академії сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-4969-052X>
ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/H-4431-2017>
Scopus ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57203399830>
e-mail: vilnickiy@gmail.com*

Дмитро ШИКИТКА

*здобувач освіти другого (магістерського) рівня
Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3587-2162>
e-mail: dshykitka@gmail.com*

ОРГАНИ ВЛАДИ ЗУНР НА ДРОГОБИЧЧИНІ (1918–1919): ЗА МАТЕРІАЛАМИ ГАЗЕТИ «ДРОГОБИЦЬКИЙ ЛИСТОК»

Проаналізовано одне з найінформативніших джерел про діяльність українських органів влади на теренах Дрогобицького повіту в роки ЗУНР/ЗО УНР – газету «Дрогобицький листок» (листопад 1918 р. – травень 1919 р.). Встановлено, що значна частина цих матеріалів дає змогу розкрити умови формування українських управлінських інституцій у листопаді 1918 р., з'ясувати прізвища керівників урядів міського та повітового рівня. Виявлено, що головна увага редакції газети концентрувалася на діяльності повітової УНРади у Дрогобичі (очевидно, обумовлювалося це й тим, що саме її членом був редактор часопису Іван Калинович). На основі матеріалів, опублікованих на шпальтах видання дають змогу встановити, що повітова УНРада сформувалася впродовж листопада 1918 р. – березня 1919 р., а основу кадрового потенціалу склали чільні діячі українських громадських і політичних організацій, керівники різних установ та представники громад. Доведено факт зборів УНРади у Дрогобичі у «вузькому»

(трансформувався в Управу повітової ради) та «широкому» (широкі наради за участю представників громад) форматі. З'ясовано, що у складі УНРади функціювали фінансово-господарська, нафтова (відтак на її основі утворили Державний нафтовий комісаріат), військова, харчова (всі діяли з листопада 1918 р.) і аграрна (з січня 1919 р.) комісії.

На основі проведеного аналізу стверджено, що на шпальтах видання піднімали проблеми як загальнодержавного значення (соборність українських земель, земельне та виборче законодавство), так і локального, повітового (наприклад, забезпечення харчами, розподіл нафти та нафтопродуктів – до утворення ДНК), при вирішенні яких часто виникали конфлікти ситуації на засіданнях ради. Відзначено, що газета «Дрогобицький листок» неодноразово публікувала інформацію про мітинги та збори в селах Дрогобиччини, які проводили за участю делегатів від повітової УНРади. У газеті «Дрогобицький листок» виявлено й недолік – практично цілковита відсутність матеріалів про діяльність міської управи, повітового комісаріату, ДНК тощо.

Ключові слова: ЗУНР, ЗО УНР, «Дрогобицький листок», УНРада, Дрогобиччина.

Цьогоріч виповнилося 105 років від часу утворення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). В історичній науці загалом доволі ретельно досліджено різноманітні аспекти існування цієї держави, передовсім її внутрішню та зовнішню політику, возз'єднання з Українською Народною Республікою (УНР) тощо. Однак залишається недостатнім з'ясування діяльності місцевих органів влади в повітах ЗУНР, зокрема і Дрогобицькому. Передовсім на заваді стоїть брак джерел, оскільки значну частину офіційно-ділової документації було втрачено ще під час українсько-польської війни. Тож дослідникам нерідко доводиться опиратися на матеріали пресових видань, які видавали в багатьох повітових центрах ЗУНР. Серед них була газета «Дрогобицький листок», що виходила раз або двічі на тиждень із 12 листопада 1918 р. по 15 травня 1919 р., і містила деякі матеріали до історії діяльності українських органів влади (найперше цивільних) на Дрогобиччині. Тож вважаємо необхідним використати саме це історичне джерело як найінформативніше щодо функціюванні владних установ Дрогобицького повіту ЗУНР.

Військово-політичні, культурно-освітні процеси на Дрогобиччині в умовах незалежності ЗУНР (кінець 1918 р. – перша половина 1919 р.), проаналізовані у працях Тараса Батюка (Батюк, 1997, с. 26–31), Михайла Сеньківа та Леоніда Тимошенка (Нариси з історії Дрогобича, 2009), Ігоря Райківського (Райківський, 2017, с. 150–170), Миколи Галіва і Катерини Дубини (Галів, Дубина, 2021, с. 646–660), Богдана Лазорак, Тетяни Лазорак і Беата Скварек (Beata Skwarek) (Lazorak, Lazorak, Skwarek, 2022; Лазорак, 2021, с. 108–150) та ін. Названі дослідники оперували різного роду джерелами, найпомітніше місце серед яких займали спогади й матеріали місцевої газети «Дрогобицький листок». Характеристику редакційної політики цього часопису дано у праці Миколи Галіва, Василя Ільницького, Дмитра Шикітки (Галів, Ільницький, Шикітка, 2023, с. 37–45). Деякі публікації газети використано в колективній праці «Західно-Українська Народна Республіка. 1918–1923: Історія» (ЗУНР-1) і збірнику документів з історії ЗУНР (ЗУНР-2). Відзначимо, що М. Галів, Т. Батюк та Д. Шикітка на основі матеріалів цього часопису висвітлили діяльність громадських організацій у Дрогобичі (Галів, Батюк, Шикітка, 2023, с. 86–93). У статті М. Галіва, В. Галика та Д. Шикітки з'ясовано рецепцію редакцією та авторами «Дрогобицького листка» складних процесів державного будівництва ЗУНР (Галів, Галик, Шикітка, 2024). Однак, за

нашими спостереженнями, діяльність українських владних інституцій Дрогобиччини кінця 1918 р. – першої половини 1919 р. у науковій літературі висвітлено недостатньо. Винятком, щоправда, є стаття Олега Павлишина (Павлишин, 1997, с. 132–193), у якій проаналізовано процеси становлення і функціонування органів влади у східногалицьких повітах (зокрема й на Дрогобиччині), однак лише в перші місяці існування ЗУНР.

Мета статті – на основі аналізу матеріалів газети «Дрогобицький листок» розкрити діяльність українських органів влади Дрогобицького повіту ЗУНР/ЗО УНР у листопаді 1918 р. – травні 1919 р.

Безумовно, газета «Дрогобицький листок» – одне з найінформативніших джерел до історії Дрогобиччини в роки ЗУНР/ЗО УНР. Уже в першому номері часопису від 12 листопада 1918 р. була розміщена стаття про обставини утвердження українських властей у Дрогобицькому повіті. У ній наголошено, що того ж дня, коли УНРада (Українська Національна Рада) у Львові зайняла владу у столиці галицької України, повітова УНРада перебрала владу у Дрогобичі за допомогою нечисленних українських військ, що прийшли до міста вніч на 2 листопада на заклик УНР. Далі зазначено, що четар Степан Кужіль привів до міста сотню добровольців – нижньогаївських селян (насправді, це були селяни з сіл Добрівляни та Воля Якубова). Відтак вони роззброїли міську військову команду (батальйон угорців) зайняли пошту, телеграф, магістрат, Австро-Угорський банк, залізничні вокзали (головну й малу станцію), Державну фабрику мінеральних олій («Відбезенарню»), управу доменів і лісів тощо. Новопризначений повітовий комісар Микола Бодруг видав від імені УНРади відозву до мешканців Дрогобича і повіту, закликаючи всіх, незалежно від народності й віросповідання, до спокою та пошани чужої власності й виконання розпоряджень українських властей. Наголошено, що комендантом міста став сотник Андрій Укарма, а його товаришем – сотник Омелян Тустановський із с. Орів. У статті йшлося про утвердження української влади в Бориславі, зайняття державних салін (у Стебнику та Дрогобичі), управи державних лісів у Доброгостові, Стебнику, Дрогобичі й Тустановичах, утворення української жандармерії на чолі з четарем Окопним (Як Дрогобиччина перейшла у владу). Опис подій перших днів листопада 1918 р. у Дрогобичі й околиці подано в піднесеному тоні. Безумовно, ситуація була більш складною, про що детально розповів у спогадах Володимир Бірчак (Бірчак, 1931а, 1931б, 1931с).

Згідно з матеріалами газети, у Дрогобичі впродовж листопада–грудня 1918 р. тривало формування місцевих органів влади. Водночас представники Дрогобицького повіту обиралися, кооптувалися до складу загальнодержавних владних інституцій. Так, відповідно до закону про доповнення УНРади, у повіті провели вибори до законодавчого органу ЗУНР. Від Дрогобича 22 листопада було обрано інж. Юліана Козаневича, від Борислава і Тустанович 23 листопада – Григорія Терлецького, а від Дрогобицького повіту – адвоката д-ра Григорія Кузіва (Дрібні вісти, с. 7). Останній, як відомо, був керівником дрогобицького повітового осередку Української національно-демократичної партії (УНДП) (Пацлавський, 1978, с. 20; Бірчак, 1931а, с. 614).

Керівниками органів влади у Дрогобичі на 12 листопада 1918 р. були: 1) повітовий комісар УНР у Дрогобичі – Микола Бодруг; 2) директор Українського державного банку (Австро-Угорського банку) – о. Антін Рудницький; 3) податковий уряд – Гаврилів та Михасевич; 4) повітовий суд – Юліян Дроздовський; 5) управа державних доменів і лісів – Юліян Пуза; 6) начальник залізниці – інспектор Дмитро Гутович; 7) начальник уряду пошти і телеграфу – Іван Калинович; 8) Державна фабрика мінеральних олій («Відбензенарня») – Володимир

Кобрин і Василь Ратальський; 9) скарбова сторожа – Антоній Домбровський; 10) повітова жандармерія – четар Осип Окопний; 11) магістрат м. Дрогобич – о. Антін Рудницький; 12) шкільна окружна рада – інспектор Іван Ліщинський (Інформаційний куток, с. 4). Однак уже в наступному номері редакція газети виправила помилку щодо керівника Австро-Угорського банку, яким і надалі залишився Тадей Черлончакевич (Спростованне, с. 7). Зауважмо, що у спогадах В. Бірчак негативно схарактеризував його як людину, яка приховала від українських властей гроші банку, а із приходом польських військ у травні 1919 р. віддала їх ворогам (Бірчак, 1931b, с. 755). Відзначимо, що в листопаді 1918 р. повітовим комісаром Дрогобича було призначено колишнього посла до австрійського парламенту і члена УНДП, адвоката Антіна Горбачевського (Бірчак, 1931a, с. 614; Пацлавський, 1978, с. 20; Луців, 1973, с. 75), а Микола Бодруг згодом став членом УНРади у Станіславові і брав певну участь у дипломатичних місіях ЗУНР.

Найвищим органом влади на Дрогобиччині стала УНРада. За спогадами Богдана Левицького (1963), вона утворилася після 16 жовтня 1918 р. у Народному домі в Дрогобичі, де зібралися представники української громадськості. Головою місцевої УНРади було визнано суддю Миколу Бодруга (Бодрук), його заступником – гімназійного професора Володимира Бірчака, секретарем – правника Віктора Пацлавського, заступником секретаря – поштового урядовця з Борислава Івана Калиновича (Левицький, 1963, с. 107–110). Це свідчення використав і Лука Луців у нарисах про становлення української влади у Дрогобичі (1918–1919) (Луців, 1973, с. 75). Однак маємо сумнів у такому трактуванні цих подій. Зі спогадів В. Бірчака, написаних у 1919–1920 рр., випливає, що наприкінці жовтня скликали наради українських урядників (Бірчак, 1931a, с. 618). Будучи учасником подій, він не іменує ці наради УНРадою, вперше вживаючи це поняття щодо зборів 3 листопада 1918 р. у Народному домі у Дрогобичі. При цьому, В. Бірчак говорить про перегрупування дрогобицької УНРади, а не її заснування. Тож він, можливо, теж бачив зародок цього органу в нарадах української інтелігенції Дрогобича (Бірчак, 1931b, с. 758). Очевидно, зібрання українських громадсько-політичних діячів, які відбувалися у Дрогобичі наприкінці жовтня 1918 р., стали фундаментом для конституювання повітової УНРади, яке відбулося все ж на початку листопада.

Головою (президентом) цього органу став колишній посол до австрійського парламенту, соціаліст Семен Вітик, який, за спогадами В. Бірчака, приїхав до міста 3 листопада 1918 р. (Бірчак, 1931b, с. 757–758). Того ж дня сформувалася Управа УНРади у Дрогобичі, склад якої було представлено в першому номері газети «Дрогобицький листок» за 12 листопада 1919 р. Отже, до Управи місцевої УНРади ввійшли: Семен Вітик – президент, Володимир Бірчак – заступник президента, Іван Калинович – секретар, Віктор Пацлавський – заступник секретаря (Бірчак, 1931b, с. 758), та всі керівники урядів. У складі повітової УНРади було створено чотири комісії: 1) військову: голова – Володимир Бірчак, заступник голови – комендант Андрій Укарма, члени – Семен Вітик, Віктор Пацлавський, Іван Калинович, сотник Тустановський (ім'я не встановлено) і всі старшини – командири відділів; 2) харчову: комісар харчового уряду – Володимир Крисько, члени – о. Василь Кункевич, Володимир Бірчак, о. Антін Рудницький, судді – Броніслав Рожанський і Юліан Пелчинський; 3) нафтову: Семен Вітик, Володимир Бірчак, Юліан Козаневич, суддя – Володимир Кобрин, радник – Микола Коцко; 4) фінансову: голова – о. Антін Рудницький, члени – Володимир Бірчак, о. Василь Кункевич, Евстахій Сасик, Григорій Терлецький (Інформаційний куток, с. 4). Відзначимо, що Е. Сасик був головою міської управи Борислава в час ЗУНР (Соболта, 1986, с. 276).

Письменник і педагог В. Бірчак у спогадах мовив про «вужчу» та «ширшу» повітову УНРаду у Дрогобичі: перша сформувалася в листопаді 1918 р., а друга – дещо пізніше завдяки залученню делегатів із кожного села (Бірчак, 1931с, с. 1007). Матеріали газети «Дрогобицький листок» здебільша підтверджують таку характеристику цього органу влади в повіті. «Вузька» рада, по суті, являла собою Повітову управу УНРади у Дрогобичі. Натомість з ініціативи С. Вітика, який прагнув залучити до політичних процесів якомога ширшу громадськість, була започаткована практика скликання «ширшої» повітової УНРади. Перше засідання такої великоформатної ради, на нашу думку, було скликано на 4 грудня в залі Дрогобицької повітової ради. Декілька днів перед цим у газеті «Дрогобицький листок» надрукували «заяву» на таке засідання й оголосили його порядок денний. Акцентувалося, що в нараді візьмуть участь члени УНРади у Дрогобичі, начальники та управителі урядів Української держави, делегати УНРади до Львова, представники дрогобицького міщанства, громадські комісари з мужами довіри, делегати робітників (по три від салін, нафтового промислу, залізничників), три делегати українського вчителства і три – від духовенства, представники українського війська (Заява, с. 8).

Опис цієї наради, яка відбулася 4 грудня 1918 р., представлено у № 5 (8 грудня) «Дрогобицького листка». На ній були присутні 186 делегатів, які репрезентували 53 громади Дрогобицького повіту і тимчасових управителів локальних урядів Української держави. Для проведення засідання обрали президію у такому складі: Семен Вітик, Антін Горбачевський, Єфросинія Кузьова, Яць Олексівський із Ясениці Сільної, Петро Ільків із Тустанович, Гнат Барановський (представник робітництва) з Борислава, Євстахій Лоїк (представник «салінарників» – робітників Дрогобицької солеварні та Стебницької саліни), поручник Михайло Федитник (представник українського війська), секретарі Іван Калинович і Віктор Пацлавський. На засіданні були присутні керівник президійного бюро Державного Секретаріату Степан Витвицький та державний секретар закордонних справ Василь Панейко. Звіт про роботу повітової УНРади за перший місяць її діяльності склав С. Вітик, який також згадав про майбутню злуку Східної Галичини та Наддніпрянської України. «Злука з Україною се єдиний наш клич, се найважливіша політична потреба хвилі, се квестія нашого життя-буття – нашої державної сили», – сказав він. Відтак виступив В. Панейко, який пояснив справу злуки. Він наголосив, що в Україні ще немає «народного правління», а є Директорія. При цьому Антанта досі не визнала «закордонної України» як держави. На це С. Вітик відповів, що коли в усьому світі єднаються народи за принципом «в єдності сила», то мусять і українці реалізувати самовизначення. Він поставив на голосування резолюцію: з'їзд делегатів Дрогобицького повіту вважає злуку всіх українських земель в одну республіку неминучою konieczністю. Від бюджетної комісії виступив В. Бірчак, який наголосив на дотеперішніх видатках у розмірі 500 тис. крон (на думку доповідача, це небагато, зважаючи на те, яку кількість військових довелося годувати, одягати та виплачувати їм платню). Військову комісію представляв поручник М. Федитник, який заохочував до добровільного вступу до української армії. Про харчові справи доповідав Володимир Крисько, закликавши селян складати продовольство для війська. Інспектор початкових шкіл Іван Ліщинський представив стан шкільництва в Галичині, наголосивши на значимості освіти (Перші наради, с. 3–4).

Як бачимо, «широка» УНРада у Дрогобичі спочатку збиралася у форматі нарад «відпоручників» (делегатів) громад та організацій Дрогобицького повіту. Можливо, через такий формат зібрань В. Бірчак зауважив, що повітова УНРада перетворилася на

дорадчий орган (Бірчак, 1931с, с. 1007). Четверта нарада відбулася в неділю, 12 січня 1919 р., у Дрогобичі. На засіданні, як зазначено в газеті «Дрогобицький листок», було понад 150 членів повітової УНРади. Зборами, через відсутність Семена Вітика, керував Андрій Алиськевич. Виступив Рудольф Скібінський, який побував на засіданні УНРади у Станіславові й переказав зміст дискусії щодо аграрної реформи. Було ухвалено обрати Аграрну комісію, яка би для розробки відповідного закону збирала статистичні дані з повіту. До складу комісії обрано: Семена Вітика, Володимира Криська, Григорія Кузіва, селян Павла Дорожовця із Добрівлян, Панька Сливича з Вороблевич, Івана Стецька з Гаїв Нижніх, Яця Олексювського з Ясениці Сільної, Василя Негребецького з Опаки, Дмитра Трусовецького з Підбужа. Вирішили долучити до цієї комісії й «геометра», кандидатуру якого треба було затвердити на наступному засіданні. Надалі велася дискусія про надання концесій, зокрема на продаж алкоголю, при цьому вирішили до закінчення війни таких не надавати та заборонити шинкування і продаж гарячих напоїв (З Дрогобиччини-1, с. 5–6).

Наступне засідання повітової УНРади у Дрогобичі відбулося 9 лютого 1919 р. у залі Державного нафтового комісаріату (ДНК). Керував засіданням Я. Олексювський, селянин з Ясениці Сільної. На порядку денному були харчові, лісові та шкільні справи. Керівник харчового уряду у Дрогобичі Р. Скібінський звернув увагу на труднощі прохарчування Дрогобицького повіту, у якому мешкала значна кількість мало- і безземельних осіб. Для прохарчування населення потрібно було сім вагонів збіжжя в тиждень. Спершу харчі набували через обміну на нафту і нафтопродукти, але з 1 лютого «право диспонування» нафтою перейшло до органів центральної влади у Станіславові. Тому Р. Скібінський бачив вихід лише в тому, щоб села Дрогобицького повіту утворили харчові уряди та подбали про розподіл власних товарів поміж мешканцями сіл, а надлишки передали для міського населення. Збори ухвалили такі директиви для харчового уряду: 1) заборонити вільну торгівлю збіжжям і зерновими продуктами; 2) провести детальну перевірку запасів харчів у місті. Збори ухвалили звернутися до Державного Секретаріату із проханням при розподілі харчів надавати для Дрогобицького повіту у п'ятеро більшу частку, ніж для інших повітів, оскільки Дрогобиччина має виняткове значення як нафтовий район. Збори обрали делегата до складу повітового харчового уряду. Ним став громадський комісар із Нижніх Гаїв Іван Стецько. Іван Юзич повідомив, що військо в порозумінні з цивільними властями вимагає для себе доставки більшого контингенту худоби із Дрогобицького повіту, тому з цією метою буде утворено комісію, складену з господарів-селян, яка купуватиме та доставлятиме худобу для війська. На засіданні виступив і новопризначений інспектор державних лісів Денис Бурачинський, який говорив про знищення лісів місцевим населенням і звернув увагу селян на те, що охорона лісів перебуває в інтересах держави, яка навіть застосовуватиме репресії задля забезпечення належного лісового господарювання. Він наголосив, що вкрадений ліс буде конфіскований для війська, а винуватців притягнуть до суворої відповідальності. Населення повинно звертатися до властей із проханням про надання деревини. На внесення Олексія Сосюка збори ухвалили вибрати половину членів із-поміж себе до «вузької» УНРади у Дрогобичі (М., 1919, с. 3–4).

На засіданні «ширшої» УНРади у Дрогобичі 23 лютого 1919 р. державний повітовий комісар Антін Горбачевський виголосив реферат про питання аграрної реформи. Основу доповіді становив «квестіонар» (опитувальник), який було роздано громадам у нечисленних примірниках. Він містив 12 запитань, зокрема такі: чи соціалізація землі,

тобто ліквідація приватної власності, чи збереження приватної власності селянських та інших трудових посіlostей? Чи ділити треба тільки землю тих власників, які її самостійно не обробляють (двірську, церковну, ерекційну, монастирську), чи ще й багатих селян? Деприватизація землі має проводитися безоплатно чи за винагороду? Як встановлювати ціну викупу (кадастрову чи контракткову вартість)? (Квестіонар, с. 2–3).

Важливе «ширше» засідання повітової УНРади у Дрогобичі відбулося 2 березня 1919 р. Його відкрив Кость Мацюк – керівник школи у с. Воля Якубова. Головою засідання було вибрано Григорія Кузіва, заступником – Стефана Артимовича, громадського комісара з Волі Якубової, секретарями – Івана Ліщинського і Михайла Валюха. Кость Мацюк прозвітував про обрання на попередньому засіданні контрольної комісії, яка мала завдання перевірити дотеперішню роботу та рахунки повітової УНРади. Віктор Пацлавський окреслив роботу Дрогобицької УНРади від початку її існування і вказав на окремішність цього органу від ДНК. Відтак було вибрано нову Управу УНРади у Дрогобичі. Президентом УНРади одногослоно вибрано Семена Вітика. За пропозицією комісії, сформованої із представників усіх соціальних верств, яку вибрали для укладення списку нових членів до складу нової Управи УНРади ввійшли: а) від селян: Стефан Артимович із Волі Якубової, Яць Олексівський із Ясениці Сільної, Іван Стецьків (Стецко) з Гаїв Нижніх, Никола Феґецин із Модрича, Алексій Гавдяк із Болахівців, Михайло Ворон з Опаки, Михайло Процик із Підбужа, Панько Сливич та Іван Матвіїшин із Вороблевич; б) від духовенства: о. Василь Кункевич; в) від учительства: інспектор Іван Ліщинський, Кость Мацюк; г) від міщанства: Алексій Негович, Дмитро Крайчик, Іван Гавдяк, Андрус Варивода; ґ) від робітництва: Мальований (ім'я не вказано), Штіґлян (ім'я не вказано), Дмитро Геврик, Данило Валігура; д) від інтелігенції: Віктор Пацлавський, Іван Кобилицький, Іван Калинович, Євстахій Сасик; е) від промисловців: інж. Филип Левицький; є) від жіноцтва: Ольга Крисько. Крім того, до Управи ввійшли А. Горбачевський, Ю. Козаневич, Г. Кузів, Г. Терлецький. Начальники урядів входили лише з дорадчим голосом. Заступниками президента повітової Управи УНРади вибрано: В. Пацлавського і С. Артимовича, секретарями – І. Калиновича і К. Мацюка (З Дрогобиччини-4, с. 4). Як бачимо, ця повітова Управа УНРади у Дрогобичі, по суті, становила «вузьку» раду, про необхідність обрання якої йшлося ще на засіданні 9 лютого 1919 р.

На жаль, газета «Дрогобицький листок» у березні–травні 1919 р. не приділяла достатньо уваги діяльності українських органів влади на Дрогобиччині. Зауважмо, що вже з кінця лютого цього ж року редакція часопису перестала позиціонувати «Дрогобицький листок» як орган повітової УНРади у Дрогобичі. Під впливом редактора Івана Калиновича, який був активним діячем Української соціал-демократичної партії, газета все більше перетворювалася на ідеологічний рупор зазначеної політичної сили. Звісно, газета продовжувала відстоювати ідею збереження і розбудови Української держави, однак критикувала уряд ЗО УНР на чолі з Ісидором Голубовичем.

Наступна згадка про діяльність Дрогобицької повітової УНРади з'явилася у «Дрогобицькому листку» лише наприкінці квітня 1919 р. Нагадаємо, що 14–15 квітня у Дрогобичі відбувся антидержавний виступ дрогобицької міліції, яка спробувала перебрати владу в місті. Як відомо, заколот було придушено. 20 квітня 1919 р. у газеті з'явилася редакційна стаття, у якій осуджувалися описані події, її призвідники й учасники. Автор статті (очевидно, І. Калинович) не вдавався в детальний опис подій, але розкритикував «нашу інтелігенцію» – цивільну і військову, швидше за все маючи на увазі представників влади. Він закинув їм розбрат, інтриганство, яке виявлялося й

на засіданнях повітової УНРади. «Від чотирох місяців був Дрогобич свідком авантур, які викликували на Національній Раді люди звихнені, без відвічальности ні то перед цілим народом, ні навіть перед якоюсь партією. Найпекучіші справи не можна було залагодити, бо найповажніші квестії розбивали сварні і лайки» ([Редакційна стаття], с. 2–3), – писав автор, який був членом повітової УНРади. Серед людей «найгіршої слави і характеру», «безхарактерних і авантурно-руйнуючих елементів» автор редакційної статті називає прізвища Сусюк та Ших ([Редакційна стаття], с. 2–3). Припускаємо, що йдеться, зокрема, про Олексія Сусюка (Сосюка) із с. Лішня, одного з членів товариства «Сільський господар» (Дидинський, 1919, с. 3–4).

Дрогобицький заколот був предметом обговорення на засіданні повітової УНРади 23 квітня 1919 р. Головував на ньому Віктор Пацлавський, секретарем був обраний Кость Мацюк. Передовсім обговорювали рішення парламенту – УНРади у Станіславові. Віктор Пацлавський представив ухвалений 14 квітня земельний закон, Іван Калинович – закон від 15 квітня про вибори до сейму ЗО УНР, зокрема питання про виборчі округи, право вибору, спосіб виборності, виборчі комісії і механізм проведення виборів. Загалом, він похвалив незвичайну працьовитість членів УНРади, які протягом трьох тижнів (IV сесія) прийняли значну кількість важливих законів, зокрема про 8-годинний робочий день, виконання громадянських прав, зрівняння платні учителів народних і виділових шкіл із платнею державних чиновників нижчих чотирьох рангів (3 Дрогобиччини-5, с. 8).

Описуючи засідання УНРади у Дрогобичі, безіменний автор знову згадав «невідвічальних людців в роді Сосюків і Шихів», які роз'єднують селян із місцевою інтелігенцією, та наголосив, що саме моральний вплив таких людей призвів до подій 14–15 квітня, «які ослабляють і так несильну позицію української держави» (3 Дрогобиччини-5, с. 8). Голова засідання повітової УНРади В. Пацлавський також розкритикував «невдоволених і амбітних людей», які підштовхували несвідомих громадян до виступу проти інтелігенції. При цьому, будучи представником української інтелектуальної верстви, патетично наголосив: інтелігенція вийшла з народу, працює і працюватиме для народу. На думку В. Пацлавського, лише завдяки тактовності інтелігенції «Дрогобич не упав» під час подій 14–15 квітня. На цьому ж засіданні виступив Н. Ших (ім'я не вказано), який критикував Івана Калиновича за статтю у «Дрогобицькому листку», та відкинув закиди щодо селянської організації. На його думку, проблема полягала в тому, що дрогобицьку міліцію вчасно не перевели на фронт. Однак закиди Н. Шиха спростував В. Пацлавський, а І. Калинович зачитав свою газетну статтю, щоби відкинути обвинувачення в наклепі. Відтак виступив Я. Олексювський, який переповів історію «роздорів» в УНРаді, винуватцем яких уважав О. Сосюка. Відтак В. Пацлавський закінчив засідання УНРади закликом до праці, єдності та згоди (3 Дрогобиччини-5, с. 8). Як бачимо, антидержавний заколот у Дрогобичі активно обговорювали на засіданні повітової УНРади. Відзначимо, що ще 20 квітня 1919 р. представники різних владних інституцій і громадських організацій Дрогобиччини виступили із закликом до населення повіту, у якому засудили вчинок заколотників. Від повітової УНРади її підписали Віктор Пацлавський, Кость Мацюк, Степан Аргимович (3 Дрогобиччини-6, с. 7–8).

Наступне засідання повітової УНРади у Дрогобичі відбулося 28 квітня 1919 р. Головував С. Аргимович, секретарем був К. Мацюк. На порядку денному знову стояло питання земельного законодавства. Тепер земельний закон представляв А. Горбачевський, повітовий комісар і посол УНРади у Станіславові, який особисто голосував за цей нормативний

акт (З Дрогобиччини-6, с. 8). Опісля розглядали поточні питання земельних відносин у повіті. Так, учитель Михайло Баран виправдовувався від закиду, що він бунтував народ у с. Ролів, а навпаки намагався стримати його від самовільного перебирання землі та знищення інвентарю. Його слова підтвердили присутні делегати з Ролева. Олексій Сосюк намагався з'ясувати питання про оплату за користування ґрунтами, бо землевласники не визнавали громадських і повітових комісій. У відповідь А. Горбачевський зазначив, що цей рік є перехідним, тож дохід, за винятком прибутку зі сіножатей, належить землевласникам. Відтак, декілька делегатів УНРади навели приклади проблемних ситуацій щодо земельних відносин у повіті, зокрема оренди (йшлося про фільварок Марцинпіль, земельні угіддя Державної фабрики олій мінеральних, підхід землевласників до орендування рілл та сіножатей тощо). Звісно, А. Горбачевський запропонував про всі окремі факти повідомляти до повітового комісаріату (З Дрогобиччини-6, с. 8).

Водночас на засіданні повітової УНРади 28 квітня 1919 р. постало питання ерекційних земель і ставлення священників до громадських комісій. Делегати УНРади Яків Олексовський, Дмитро Беч та інші (Дякович, Кордасевич, Ортинський – імена не встановлено) скаржилися, що священники не визнають рішень громадських комісій і розпоряджаються землею на власний розсуд, зокрема здають її в оренду багатіям. Дрогобицький священник о. Теодор Попель вказав на відсутність окремих розпоряджень влади щодо підходу до ерекційних ґрунтів і наполягав на потребі чіткого визначення компетенції громадських земельних комісій. Дещо інше питання окреслив селянин Я. Олексовський, який скаржився на підприємців-мельників, що брали на 50 % більшу оплату за помел, і вимагав від повітового комісаріату окремого розпорядження в цьому питанні (З Дрогобиччини-6, с. 8). Важливо, що під час засідання один із делегатів згадав про «меморіал» повітової УНРади від 24 березня 1919 р. щодо скасування договорів оренди ґрунтів (З Дрогобиччини-6, с. 8). На жаль, невідомо, про який «меморіал» ідеться і чи мав він юридичну силу в умовах, коли ще не було схвалене земельне законодавство ЗО УНР. Однак лише з цього короткого повідомлення дізнаємося про засідання повітової УНРади у Дрогобичі наприкінці березня 1919 р., яке не зафіксоване у джерелах. У газеті «Дрогобицький листок» надалі відсутні згадки про засідання повітової УНРади. Коротко описані лише «збори трудової інтелігенції», на яких головував повітовий комісар А. Горбачевський (З Дрогобиччини-7, с. 4). Тому припускаємо, що після 28 квітня 1919 р. Дрогобицька повітова УНРада більше не збиралася.

Як відомо, повітові УНРади поступово припиняли діяльність у зв'язку з формуванням в ЗУНР/ЗО УНР централізованої вертикалі управління від державних секретаріатів до повітових комісаріатів, які впродовж грудня 1918 р. – лютого 1919 р. перебрали під свій контроль усі важливі сектори суспільного життя на місцях. Дрогобицька повітова УНРада також припинила діяльність, однак проіснувала дещо довше, ніж аналогічні інституції в інших повітах. Володимир Бірчак пов'язує це з постаттю Семена Вітика, який «любив радитися в кожній і найдрібнішій справі», а також із «нафтовими справами» (Бірчак, 1931с, с. 1011), що їх дрогобицькі політики деякий час намагалися вирішувати на власний розсуд.

Газета «Дрогобицький листок» неодноразово публікувала повідомлення про мітинги і збори в селах Дрогобиччини, які проводилися за участю делегатів від повітової УНРади. Так, згідно з матеріалами часопису, 1 грудня 1918 р. у с. Меденичі відбулися збори українських селян, які відкрив місцевий парох. Перед присутніми виступив, зокрема, представник повітової УНРади В. Пацлавський (К. З вічевого руху в

Дрогобиччині, с. 4). Того ж дня пройшло віче в Підбужі на подвір'ї парафіяльної церкви. Перед присутнім населенням із Підбужа і навколишніх сіл виступив делегат від повітової УНРади Іван Ліщинський (Дописи, с. 6–7). У с. Ролів також пройшло народне віче 1 грудня 1918 р., на якому до присутніх звернувся представник Дрогобицької УНРади В. Ратальський (Дописи, с. 7). Величне віче відбулося у Дрогобичі 20 січня 1919 р. із нагоди об'єднання двох Українських держав в єдину – УНР. З огляду на активну участь у цьому заході Р. Скибінського, В. Бірчака, Я. Олексовського, В. Ратальського, І. Сороневича (Свято злуки, с. 2–3), припускаємо, що цей захід також був проведений з ініціативи українських властей Дрогобицького повіту.

Згідно з матеріалами газети, 4 травня 1919 р. відбулося віче у с. Мражниця. Як референти повітової УНРади, на ньому були присутні В. Пацлавський та І. Калинович, які мали на меті розповісти про поточний стан справ Української держави, зокрема земельної реформи та виборчого закону, а також про справу боротьби з дезертирством. За пропозицією І. Калиновича, на цьому вічі було вибрано місцевий комітет допомоги українській армії (З Дрогобиччини-7, с. 4). 4 травня 1919 р. також відбулося велике віче в с. Нагувечі, де розглядалося питання захисту Української держави від польської агресії та протидії дезертирству з Української галицької армії. Повідомляючи про захід, газета «Дрогобицький листок» зазначила, що відбувся він з ініціативи «вічевого комітету» при повітовій УНРаді (З Дрогобиччини-8, с. 3), що вказує на пряме відношення українських органів влади до активізації громадсько-політичного життя населення Дрогобиччини в роки ЗУНР.

У неділю, 11 травня 1919 р., у Дрогобицькому повіті проведено низку мітингів, у яких знову брали участь представники повітової УНРади. Такі віча відбулися в селах Губичі (виступав В. Пацлавський), Густановичі (о. Т. Попель), Попелі (І. Ліщинський), Солонсько (о. В. Кункевич і д-р Винницький), Грушів (К. Мацюк і С. Артимович). На 18 травня були заплановані віча в селах Вороблевичі, Вацовичі (також для мешканців сіл Снятинка, Рихтичі, Старе Село), Ріпчиці (також для сіл Опарі й Довге), Брониця, Меденичі та Літиня (З Дрогобиччини-8, с. 3). Вважаємо, що через захоплення Дрогобиччини польськими військами 18–19 травня 1919 р. останні ініційовані українськими властями віча не відбулися.

У газеті не часто, але друкували розпорядження та повідомлення від українських властей. Так, 28 січня 1919 р. з'явилося розпорядження державного повітового комісара А. Горбачевського, яким він звернувся до громадських управ і, згідно з розпорядженням Державного Секретаріату земельних справ, закликав усі громадські уряди в повіті перевірити й невідкладно повідомити повітовому комісаріату про те, яку кількість збіжжя потрібно громаді на весняні засіви на селянських і двірських землях та скільки і яких рілних знарядь треба для оброблення поля (З Дрогобиччини-3, с. 4). 23 січня 1919 р. ДНК у Дрогобичі повідомив, що тимчасово не надаватиме дозволу на закупівлю і вивіз свічок та парафіну (Урядові вісти, с. 4). Міська управа Дрогобича в січні 1919 р. запланувала видати розпорядження, що кожен власник нерухомості зобов'язаний подбати, щоб «хідник» (тротуар) перед його «реальністю» був без снігу, болота й сміття – постійно почищений, а в разі ожеледиці – посипаний піском чи попелом. Тоді ж планувалося змінити назви вулиць і площ міста (З Дрогобиччини-2, 4), що, очевидно, було зроблено.

Отже, газета «Дрогобицький листок» – найінформативніше джерело про діяльність українських органів влади на теренах Дрогобицького повіту в роки ЗУНР/ЗО УНР.

Частина матеріалів розкриває умови формування українських управлінських інституцій у листопаді 1918 р., повідомляє прізвища очільників тих чи тих урядів міського і повітового рівнів. Увага редакції газети здебільша була прикута до діяльності повітової УНРади у Дрогобичі, членом якої був редактор часопису І. Калинович. Саме на основі газетних матеріалів ми встановили, що повітова УНРада: 1) формувалася впродовж листопада 1918 р. – березня 1919 р. із чільних діячів українських громадських і політичних організацій, очільників різних установ та представників громад; 2) збиралася у «вузькому» і «широкому» форматі: перший трансформувався в управу повітової ради, другий становив широкі наради за участю представників громад; 3) мала кілька комісії: фінансово-господарську, нафтову, військову, харчову (всі діяли з листопада 1918 р.) й аграрну (з січня 1919 р.), при цьому на основі нафтової згодом було утворено окрему інституцію – ДНК; 4) намагалася впливати на політичну свідомість населення Дрогобицького повіту через організацію мітингів (віч) у повітовому центрі та селах; 5) зосереджувалася на питаннях загальнодержавного значення (соборність українських земель, земельне та виборче законодавство), проблемах повітового рівня (наприклад, забезпечення харчами, розподіл нафти і нафтопродуктів – до утворення ДНК), при вирішенні яких часто виникали конфліктні ситуації на засіданнях ради. На жаль, газета «Дрогобицький листок» майже не містила матеріалів щодо діяльності інших владних інституцій краю (міської управи, повітового комісаріату, ДНК тощо).

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Батюк, Т. (1997). Шкільництво Дрогобиччини в роки Західноукраїнської Народної Республіки. *Дрогобицький краєзнавчий збірник*, 2, 26–31.

Бірчак, В. (1931a). Дрогобицька епопея: уривки з спогадів. *Літературно-науковий вістник*, 7–8, 613–625.

Бірчак, В. (1931b). Дрогобицька епопея: уривки з спогадів. *Літературно-науковий вістник*, 9, 751–765.

Бірчак, В. (1931c). Дрогобицька епопея: уривки з спогадів. *Літературно-науковий вістник*, 11, 1003–1011.

Галів, М., Батюк, Т., Шикітка, Д. (2023). Діяльність українських громадських організацій Дрогобиччини в умовах відродження української державності (1918–1919): за матеріалами газети «Дрогобицький Листок». *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія*, 46, 86–93.

Галів, М., Галик, В., Шикітка, Д. (2024). Державне будівництво ЗУНР у висвітленні часопису «Дрогобицький листок» (1918–1919). *Південний архів. Історичні науки*, 45, 12–22.

Галів, М., Дубина, К. (2021). Діяльність Дрогобицької державної гімназії у роки Західноукраїнської Народної Республіки (1918–1919). *Садиба Франка: науковий збірник заповідника «Нагуєвичі»*, 2, 646–660.

Галів, М., Ільницький, В., Шикітка, Д. (2023). Газета «Дрогобицький Листок» (листопад 1918 – травень 1919 рр.): характеристика часопису. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*, 69/1, 37–45.

Дидинський, В. (1919, 16 марта). З філії «Сільського Господаря» в Дрогобичі. *Дрогобицький листок*, 25(33), 3–4.

Дописи. Віче в Підбужі. (1918, 28 грудня). *Дрогобицький листок*, 7–8, 6–7.

- Дописи. Віче в Ролеве. (1918, 28 грудня). *Дрогобицький листок*, 7–8, 7.
- Дрібні вісти. (1918, 2 грудня). *Дрогобицький листок*, 3–4, 7.
- З Дрогобиччини-1:** З Дрогобиччини. (1919, 20 січня). *Дрогобицький листок*, 6–7(14–15), 5–6.
- З Дрогобиччини-2:** З Дрогобиччини. (1919, 26 січня). *Дрогобицький листок*, 9(17), 4.
- З Дрогобиччини-3:** З Дрогобиччини. (1919, 28 січня). *Дрогобицький листок*, 10(18), 4.
- З Дрогобиччини-4:** З Дрогобиччини. (1919, 9 марта). *Дрогобицький листок*, 23(31), 4.
- З Дрогобиччини-5:** З Дрогобиччини. (1919, 27 цвітня). *Дрогобицький листок*, 36–37(44–45), 8.
- З Дрогобиччини-6:** З Дрогобиччини. (1919, 1 мая). *Дрогобицький листок*, 38–39(46–47), 7–8.
- З Дрогобиччини-7:** З Дрогобиччини. (1919, 7 мая). *Дрогобицький листок*, 40(48), 4.
- З Дрогобиччини-8:** З Дрогобиччини. (1919, 15 мая). *Дрогобицький листок*, 41(49), 3.
- Зазив. (1918, 2 грудня). *Дрогобицький листок*, 3–4, 8.
- ЗУНР-1:** Карпенко, О. (відп. ред.). (2001). *Західно-Українська Народна Республіка. 1918–1923: Історія*. Івано-Франківськ: Сіверсія.
- ЗУНР-2:** Карпенко, О., Мицан, К. (упоряд.). (2005). *Західно-Українська Народна Республіка 1918–1923. Документи і матеріали*, 3/2. Івано-Франківськ: Лілея-НВ.
- Інформаційний куток. (1918, 12 падолиста). *Дрогобицький листок*, 1, 4.
- К. З вічевого руху в Дрогобиччині. (1918, 8 грудня). *Дрогобицький листок*, 5, 4.
- Квестіонар в земельній справі. (1919, 2 марта). *Дрогобицький листок*, 21(29), 2–3.
- Лазорак, Б. (2021). Із чужим гаслом «PRO PATRIA» 1916 року чи «З Франкового духа печаттю...»? *Вісник музею «Дрогобиччина»*, 2, 108–150.
- Левицький, Б. (1963). Спомини про перебрання влади в Дрогобичі 1-го листопада 1918 р. *Правничий вісник*, 2, 107–110.
- Луців, Л. (1973). Дрогобич під час української влади в 1918–1919 роках. *Дрогобиччина – земля Івана Франка. Збірник географічних, історичних та етнографічно-побутових і мемуарних матеріалів*. Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто: НТШ, 74–84.
- М. (1919, 17 лютого). Засідання У.Н.Р. в Дрогобичі. *Дрогобицький листок*, 17(25), 3–4.
- Павлишин, О. (1997). Організація цивільної влади ЗУНР у повітах Галичини (листопад – грудень 1918 року). *Україна модерна*, 2–3, 132–193.
- Пацлавський, В. (1973). Перший листопад у Дрогобичі і Бориславський фронт. *Дрогобиччина – земля Івана Франка. Збірник географічних, історичних та етнографічно-побутових і мемуарних матеріалів*. Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто: НТШ, 68–74.
- Пацлавський, В. (1978). Дрогобич перед Листопадовим чином. *Дрогобиччина – земля Івана Франка*, 2, 20.
- Перші наради відпоручників сільських громад та організацій Дрогобиччини. (1918, 15 грудня). *Дрогобицький листок*, 6, 3–4.
- Райківський, І. (2017). Українська соціал-демократія на Дрогобиччині міжвоєнного періоду (1918–1939). *Дрогобицький краєзнавчий збірник*, 3, 150–170.
- [Редакційна стаття]. (1919, 20 цвітня). *Дрогобицький листок*, 34–35(42–43), 2–3.
- Свято злуки в Дрогобичі. (1919, 23 січня). *Дрогобицький листок*, 8(16), 2–3.

Соболта, Б. (1986). Дещо про життя бідного населення колишнього Борислава (спогад). *Дрогобиччина – земля Івана Франка*, 3, 275–276.

Спиростованне. (1918, 2 грудня). *Дрогобицький листок*, 3–4, 7.

Тимошенко, Л. (наук. ред.). (2009). *Нариси з історії Дрогобича (від найдавніших часів до початку ХХІ ст.)*. Дрогобич: Коло.

Урядові вісти. (1919, 23 січня). *Дрогобицький листок*, 8(16), 4.

Як Дрогобиччина перейшла у владу «Української Національної Ради». (1918, 12 падолиста). *Дрогобицький листок*, 1, 2.

Lazorak, B., Lazorak, T., Skwarek, B. (2022). *Drohobycz i ziemia drohobycka w latach 1914–1919. Studia z dziejów miasta i regionu / Дрогобич і дрогобицька земля у 1914–1919 рр. Дослідження історії міста та регіону*. Warszawa; Legnica; Drohobycz; Nagujewicze.

REFERENCES

Batiuk, T. (1997). Shkilnytstvo Drohobychchyny v roky Zakhidnoukrainskoi Narodnoi Respubliki. *Drohobytyskyi kraieznavchyi zbirnyk*, 2, 26–31 (in Ukrainian).

Birchak, V. (1931a). Drohobytyska epepeia: uryvky z spohadiv. *Literaturno-naukovyi vistnyk*, 7–8, 613–625 (in Ukrainian).

Birchak, V. (1931b). Drohobytyska epepeia: uryvky z spohadiv. *Literaturno-naukovyi vistnyk*, 9, 751–765 (in Ukrainian).

Birchak, V. (1931c). Drohobytyska epepeia: uryvky z spohadiv. *Literaturno-naukovyi vistnyk*, 11, 1003–1011 (in Ukrainian).

Haliv, M., Batiuk, T., Shykitka, D. (2023). Diialnist ukrainskykh hromadskykh orhanizatsii Drohobychchyny v umovakh vidrozhennia ukrainskoi derzhavnosti (1918–1919): za materialamy hazety «Drohobytyskyi Lystok». *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Serii: Istorii*, 46, 86–93 (in Ukrainian).

Haliv, M., Halyk, V., Shykitka, D. (2024). Derzhavne budivnytstvo ZUNR u vysvitlenni chasopysu «Drohobytyskyi lystok» (1918–1919). *Pivdennyi arkhiv. Istorychni nauky*, 45, 12–22 (in Ukrainian).

Haliv, M., Dubyna, K. (2021). Diialnist Drohobytyskoi derzhavnoi himnazii u roky Zakhidnoukrainskoi Narodnoi Respubliki (1918–1919). *Sadyba Franka: naukovyi zbirnyk zapovidnyka «Nahuievychi»*, 2, 646–660 (in Ukrainian).

Haliv, M., Ilnytskyi, V., Shykitka, D. (2023). Hazeta «Drohobytyskyi Lystok» (lystopad 1918 – traven 1919 rr.): kharakterystyka chasopysu. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobytyskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka*, 69/1, 37–45 (in Ukrainian).

Dydynskyi, V. (1919, Mart 16). Z filii «Silskoho Hospodaria» v Drohobychy. *Drohobytyskyi lystok*, 25(33), 3–4 (in Ukrainian).

Dopysy. Viche v Pidbuzhy. (1918, Hruden 28). *Drohobytyskyi lystok*, 7–8, 6–7 (in Ukrainian).

Dopysy. Viche v Roleve. (1918, Hruden 28). *Drohobytyskyi lystok*, 7–8, 7 (in Ukrainian).

Dribni visty. (1918, Hruden 2). *Drohobytyskyi lystok*, 3–4, 7 (in Ukrainian).

Z Drohobychchyny. (1919, Sichen 20). *Drohobytyskyi lystok*, 6–7(14–15), 5–6 (in Ukrainian).

Z Drohobychchyny. (1919, Sichen 26). *Drohobytyskyi lystok*, 9(17), 4 (in Ukrainian).

- Z Drohobychchyny. (1919, Sichen 28). *Drohobytskyi lystok*, 10(18), 4 (in Ukrainian).
- Z Drohobychchyny. (1919, Mart 9). *Drohobytskyi lystok*, 23(31), 4 (in Ukrainian).
- Z Drohobychchyny. (1919, Tsviten 27). *Drohobytskyi lystok*, 36–37(44–45), 8 (in Ukrainian).
- Z Drohobychchyny. (1919, Mai 1). *Drohobytskyi lystok*, 38–39(46–47), 7–8 (in Ukrainian).
- Z Drohobychchyny. (1919, Mai 7). *Drohobytskyi lystok*, 40(48), 4. (in Ukrainian).
- Z Drohobychchyny. (1919, Mai 15). *Drohobytskyi lystok*, 41(49), 3 (in Ukrainian).
- Zazyv. (1918, Hruden 2). *Drohobytskyi lystok*, 3–4, 8 (in Ukrainian).
- Karpenko, O. (Ed.). (2001). *Zakhidno-Ukrainska Narodna Respublika. 1918–1923: Istoriiia*. Ivano-Frankivsk: Siversiia (in Ukrainian).
- Karpenko, O., Mytsan, K. (Comps.). (2005). *Zakhidno-Ukrainska Narodna Respublika 1918–1923. Dokumenty i materialy*, 3/2. Ivano-Frankivsk: Lileia-NV (in Ukrainian).
- Informatsiinyi kutok. (1918, Padolyst 12). *Drohobytskyi lystok*, 1, 4 (in Ukrainian).
- K. Z vichevoho rukhu v Drohobychchyni. (1918, Hruden 8). *Drohobytskyi lystok*, 5, 4 (in Ukrainian).
- Kvestionar v zemelnii spravi. (1919, Mart 2). *Drohobytskyi lystok*, 21(29), 2–3 (in Ukrainian).
- Lazorak, B. (2021). Iz chuzhym haslom «PRO PATRIA» 1916 roku chy «Z Frankovoho dukha pechattiu...»? *Visnyk muzeiu «Drohobychchyna»*, 2, 108–150 (in Ukrainian).
- Levytskyi, B. (1963). Spomyny pro perebrannia vlady v Drohobychi 1-ho lystopada 1918 r. *Pravnychi visnyk*, 2, 107–110 (in Ukrainian).
- Lutsiv, L. (1973). Drohobych pid chas ukrainskoi vlady v 1918–1919 rokakh. *Drohobychchyna – zemlia Ivana Franka. Zbirnyk heohrafichnykh, istorychnykh ta etnohrafichno-pobutovykh i memuarnykh materialiv*. New York; Paris; Sydney; Toronto: NTSh, 74–84 (in Ukrainian).
- M. (1919, Liutyi 17). Zasadannia U.N.R. v Drohobychi. *Drohobytskyi lystok*, 17(25), 3–4 (in Ukrainian).
- Pavlyshyn, O. (1997). Orhanizatsiia tsvilnoi vlady ZUNR u povitakh Halychyny (lystopad – hruden 1918 roku). *Ukraina moderna*, 2–3, 132–193 (in Ukrainian).
- Patslavskiy, V. (1973). Pershyi lystopad u Drohobychi i Boryslavskiyi front. *Drohobychchyna – zemlia Ivana Franka. Zbirnyk heohrafichnykh, istorychnykh ta etnohrafichno-pobutovykh i memuarnykh materialiv*. New York; Paris; Sydney; Toronto: NTSh, 68–74 (in Ukrainian).
- Patslavskiy, V. (1978). Drohobych pered Lystopadovym chynom. *Drohobychchyna – zemlia Ivana Franka*, 2, 20 (in Ukrainian).
- Pershi narady vidporuchnykiv silskykh hromad ta organizatsii Drohobychchyny. (1918, Hruden 15). *Drohobytskyi lystok*, 6, 3–4 (in Ukrainian).
- Raikovskiy, I. (2017). Ukrainska sotsial-demokratiiia na Drohobychchyni mizhvoiennoho periodu (1918–1939). *Drohobytskyi kraieznavchyi zbirnyk*, 3, 150–170 (in Ukrainian).
- [Redaktsiina stattia]. (1919, Tsviten 20). *Drohobytskyi lystok*, 34–35(42–43), 2–3 (in Ukrainian).
- Sviato zluky v Drohobychy. (1919, Sichen 23). *Drohobytskyi lystok*, 8(16), 2–3 (in Ukrainian).

Sobolta, B. (1986). *Deshcho pro zhyttia bidnoho naselennia kolyshnoho Boryslava (spohad). Drohobychchyna – zemlia Ivana Franka*, 3, 275–276 (in Ukrainian).

Sprostovannie. (1918, Hruden 2). *Drohobytyskyi lystok*, 3–4, 7 (in Ukrainian).

Tymoshenko, L. (Ed.). (2009). *Narysy z istorii Drohobycha (vid naidavnishykh chasiv do pochatku XXI st.)*. Drohobych: Kolo (in Ukrainian).

Uriadovi visty. (1919, Sichen 23). *Drohobytyskyi lystok*, 8(16), 4 (in Ukrainian).

Yak Drohobychchyna pereishla u vlast «Ukrainskoi Natsionalnoi Rady». (1918, Padolyst 12). *Drohobytyskyi lystok*, 1, 2 (in Ukrainian).

Lazorak, B., Lazorak, T., Skwarek, B. (2022). *Drohobycz i ziemia drohobycka w latach 1914–1919. Studia z dziejów miasta i regionu / Drohobych i drohobytska zemlia u 1914–1919 rr. Doslidzhennia istorii mista ta rehionu*. Warszawa; Legnica; Drohobycz; Nagujewicze (in Ukrainian).

Mykola HALIV

Doctor of Pedagogical Sciences (Dr hab. in Pedagogical), Professor

Professor of the Department of Ukraine's History and Law

I. Franko State Pedagogical University of Drohobych

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7068-3124>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/F-3855-2018>

Scopus ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212151942>

e-mail: halivm@yahoo.com

Vasyl ILNYTSKYI

Doctor of Historical Sciences (Dr hab. in History), Professor

Head of the Department of Ukraine's History and Law

I. Franko State Pedagogical University of Drohobych

Associate Professor of the Department of Mobilization Organizational, Staffing and

Human Resources

National Academy of Land Forces named after Petro Sahaidachnyi

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-4969-052X>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/H-4431-2017>

Scopus ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57203399830>

e-mail: vilnickiy@gmail.com

Dmytro SHYKITKA

second (master's) level student

I. Franko State Pedagogical University of Drohobych

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3587-2162>

e-mail: dshykitka@gmail.com

UKRAINIAN AUTHORITIES IN THE DROHOBYCH REGION DURING THE WUNR (WESTERN UKRAINIAN NATIONAL REPUBLIC) (1918–1919): BASED ON THE MATERIALS OF THE NEWSPAPER «DROHOBYCH LYSTOK»

The article analyses one of the most informative sources about the activities of Ukrainian authorities in the Drohobych district during the WUNR – the newspaper «Drohobych lystok»

(November 1918 – May 1919). It has been established that a significant part of these materials allows us to reveal the conditions for the formation of Ukrainian administrative institutions in November 1918, and to find out the names of the heads of the governments at the city and county levels. It was found that the main attention of the newspaper's editorial board was mainly focused on the activities of the Drohobych district UNRada (obviously, this was because the editor of the newspaper Ivan Kalynovych was a member of the council). The materials published on the pages of the newspaper allow us to establish that the district UNRada was formed between November 1918 and March 1919. The basis of the personnel potential was made up of leading figures of Ukrainian public and political organisations, heads of various institutions and community representatives. The author proves that the UNRada met in Drohobych in a «narrow» (transformed into a district council administration) and «broad» (broad meetings with the participation of community representatives) format. It is established that the UNRada included financial and economic, oil (hence the State Oil Commissariat was formed on its basis), military, food (all functioned from November 1918) and agricultural (from January 1919) commissions.

The analysis allows us to state that the newspaper raised issues of both national importance (the unity of Ukrainian lands, land and electoral legislation) and local, and county level (for example, food supply, and distribution of oil products – before the formation of the DNA), which often led to conflicts at council meetings. It should be noted that the newspaper «Drohobych lystok» repeatedly published information about meetings and gatherings in the villages of the Drohobych region, which were held with the participation of delegates from the district UNRada. The «Drohobych lystok» also has a drawback: the almost complete absence of materials about the activities of the city council, the district commissariat, the State Oil Commissariat, etc.

Keywords: WUNR, WO UNR, «Drohobych lystok», UNRada, Drohobych region.